

לא תם ולא נשלם

written by מאיר בן שבת | 16.04.2026

נראה שהמאמצים לשוות למגעים עם לבנון חשיבות היסטורית לא הצליחו לפרוץ את מחסום הספקנות בישראל. אחרי אינספור הסכמים מדיניים שלא בלמו את התעצמות חיזבאללה וכן הצהרות מבטיחות של הממשל הלבנוני, שנותרו ללא כיסוי, קשה לבוא בטענות לישראלים, שכבר לא מתרגשים משיחות ישירות עם הממשל בביירות ולא נותנים בו אמון.

מטרתו של הממשל בלבנון היא בעיקר להשיג הפסקת אש ולהביא להפסקת הלחימה. הוא אומנם היה רוצה לראות את חיזבאללה מפורק מנשקו, אבל הוא גם מודע לפער בין הרצון ליכולת מול ארגון הטרור שמייצג את העדה הגדולה במדינה ולנוכח כוחו הצבאי. הממשל בביירות לא הצליח אפילו לממש את החלטתו לגרש את השגריר האיראני מהמדינה, ובממשלתו גם כעת מכהנים שרים וחברי פרלמנט מטעם חיזבאללה.

בעוד שאין בכוחם של הסדרים עם הממשל הזה להסיר את האיום העיקרי כלפי ישראל, הרי שהם יכולים גם יכולים להוות משקולת על רגליה. זה לא יבוא לידי ביטוי רק בדרישה ^[1] שכבר נשמעת כעת ^[2] להפסיק את פעולותיה ההתקפיות של ישראל בשטח לבנון, אלא גם בתביעה להגביל את נוכחותה הצבאית בשטח ולפעול דרך מנגנונים בינלאומיים לפני תקיפות אוויריות אפילו נגד צעדי ההתחמשות של חיזבאללה.

אם לפני הנסיגה מלבנון התמקד השיח הציבורי בישראל בשאלת המחיר של נוכחותנו שם, כיום הציבור מבין את המחיר של היעדר נוכחותנו במדינה. שליטה צבאית בדרום לבנון עד לגבול הטבעי שמציב נהר הליטני ומעבר לכך בצידו המזרחי, בנוסף לחופש לפעול נגד כל איום שמתהווה בכל שטחי המדינה, הם תנאים הכרחיים לישראל בכל הסדר. שליטה צבאית בשום אופן איננה מתכון לנוכחות סטטית, וגם איננה מרכיב יחיד. לצידה חייבים להימשך מאמצי סיכול רצופים שימנעו את התבססות האויב, ויאלצו אותו להשקיע את משאביו בהשרדות.

המערכת הבינלאומית, יש להניח, לא תקל עלינו. היא כנראה תנסה לרסן את פעילותנו ולבקש שנגלה הבנה לחולשתו של הממשל. התנהלותו של הגנרל ג'וזף עאון אפילו בנוגע ליוזמת טראמפ לקיים שיחה טלפונית משולשת עם ראש הממשלה בנימין נתניהו יכולה להעיד על הצפוי לנו עמו במעלה הדרך. בסרט הזה כבר היינו.

33 שנות אוסלו היו ניסוי כושל וכואב של גישת "ההתחשבות בחולשתו של הפרטנר". את הלקחים נכון ללמוד גם בקשר לזירה הצפונית.

"לא ננטוש את לבנון"

מי שממהר בינתיים למנף את המגעים להפסקת אש כהישג תודעתי מול אזרחי לבנון הוא המשטר האיראני. אסמאעיל בקאאי, דובר משרד החוץ בטהרן, הצהיר כי "איראן לעולם לא תנטוש את לבנון", והבהיר שסוגיית הלחימה בלבנון תהיה אחד הסעיפים על סדר היום במשא ומתן באסלאמאבאד.

האופן שבו איראן תסיים את המערכה הזו ישפיע יותר מכול על מעמדו וכושר התאוששותו של

חיזבאללה בלבנון. המפתח, גם בעניין זה, הוא סוגיית הכספים. דיווחי התקשורת על כך שארה"ב הציעה במשא ומתן להקים קרן סיוע לאיראן בסך 250 מיליארד דולר מעוררים דאגה. אומנם לא ניתן לכך אישור רשמי מגורמים אמריקניים, אך דיווחים אחרים על כך שהאיראנים מעריכים את נזקי המלחמה בסכום של 270 מיליארד דולר מחזקים את החששות שהעניין עלה לדיון, בשל הקרבה בין הסכומים.

ביחס לאיראן ברור שכל זמן שהמשטר הנוכחי יתקיים, הוא לא ישנה את שאיפותיו. אדרבה, המלחמה רק תספק חיזוק לאנשי המשטר שסבורים שנשק גרעיני חיוני להבטחת קיומו. המשא ומתן עלול לספק למשטר בדיוק את מה שהוא זקוק לו כעת: קרש הצלה. כזכור, מצבו הכלכלי, שהיה קשה עוד לפני המלחמה, הוציא את ההמונים לרחובות. המלחמה החמירה את המצב, והמצור הימי מגביר את הלחץ והמצוקה. המשא ומתן המדיני הוא התקווה היחידה שנשארה למשטר לבלום את נפילתו לתהום, וגם לאפשר את שיקומו. האתגר העיקרי מצד ארה"ב וישראל הוא למנוע שחיקה של הישגי המלחמה, ולשמר את הפוטנציאל להחלפת המשטר. המצור הימי האמריקני עונה על כך, כל עוד הוא מרכיב באסטרטגיה ויימשך לאורך זמן, ולא ישמש מנוף לחץ טקטי בלבד. למעשה, המשא ומתן יכול להתפתח לאחד משלושת התרחישים הבאים: הראשון הוא הגעה להסכם, השני הוא פיצוץ השיחות וחזרה ללחימה, והשלישי הוא לא הסכם ולא לחימה. מנקודת מבטה של ישראל, תרחיש של הסכם שיביא להפשרת כספים שיצילו את המשטר ויאפשרו את שיקומו הוא הגרוע מהשלושה. כאשר אלה הן הברירות, ישראל צריכה להעדיף שהמלחמה תסתיים "בלי הסכם ובלי מלחמה", ולא עם הסכם כזה. הפתרונות אז לאתגרי הגרעין והטילאות יושגו באכיפה חד־צדדית, כשאיראן ממילא בעמדת חולשה ותאותגר גם בתוך ביתה פנימה.

המקום שממנו הכול התחיל

תאריך היעד לפירוק חמאס מנשקו פקע והוארך, וצפוי להסתיים כאשר שורות אלה יראו אור. אבל בארגון הטרור לא משדרים בהילות בסוגיה הזו או השלמה עם הכיוון הזה. ההפך מכך: "מדובר בניסיון שערורייתי של הכיבוש להשיג דרך המשא ומתן את מה שלא השיג בשדה הקרב", הסביר דובר הזרוע הצבאית של חמאס. משלחת מטעם הארגון קיימה השבוע פגישות בקהיר עם גורמי התיווך, קבלה על אי עמידתה של ישראל בהתחייבויותיה, ואף הציבה רשימת דרישות.

בד בבד מתרבים הדיווחים על מאמצי השיקום של חמאס, תוך ניצול הצעדים ההומניטריים שמובילה "מועצת השלום" וההתמקדות העולמית במלחמה באיראן ובלבנון. הציבור בישראל נחשף רק במעט ורק מעת לעת למה שמתרחש מתחת לפני האדמה בעזה. ניסיון העבר מחייב להניח כי חמאס לא שוקט לרגע בכל התחומים ² מגיוס לוחמים נוספים ואימונם, ועד לשיקום מנהרות וליצור נשק. המציאות הזו לא תותיר לישראל ברירה זולת השלמת המלאכה בעצמה, עם כל הכבוד למועצת השלום ולכל שאר הפטנטים.

בחלוף שנתיים וחצי של מלחמה מרובת זירות, פרקים והישגים, הסיום עוד רחוק והמציאות עדיין

שברירית. את המשך המאבק ישראל עושה מעמדת כוח טובה לאין ערוך מזו שבה הייתה בכל נקודת זמן אחרת מאז 7 באוקטובר. אין כאן לא רהב ולא אופוריה, אך יש בסיס איתן לאמונה ולאופטימיות.

המאמר פורסם במקור ראשון, בתאריך 16 באפריל 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.